

JOHN FOGERTY

-70-talets Chuck Berry

LENNART PERSSON

Rock & roll är som musikstil över 20 år gammal. Trots det är den idag lika vital och vibrerande - åtminstone i händerna på vissa artister. T ex John Fogerty. Superstjärnan som inte gick i samma fallgropar som alla andra superstjärnor har gjort.

Det var inte bara förnäm rockmusik han gjorde tillsammans med Creedence Clearwater Revival. Hans ofta förbisedda texter var innerliga, poetiska, fyllda med humor och verklighetsförankrade. Det är inte utan fog han förtjänar att kallas 60- och 70-talets Chuck Berry.

"Idén bakom Creedence?..... Ja, det fanns så mycket dålig rockmusik och det enda vi gjorde var att renodla den för att göra den.... inte mer traditionell..... utan bara lite mindre irriterande!"

John C Fogerty 1970

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Sina första lärospån plockade han emellertid upp redan 1959. Då startade han nämligen tillsammans med sin bror Tom och kompisen Doug Clifford gruppen Tom Fogerty & the Blue Velvets. Några månader senare knöts även Stu Cook till gruppen, som nu började spela regelbundet på skoldanser i och runt omkring hemstaden Berkley. Reper-toaren lär ha bestått av instrumentallåtar typ Ventures och Johnny & the Hurricanes.

Berkley, som ligger på USA:s västkust, har i huvudsak två befolkningsgrupper. Dels vita studenter - University of California är beläget i staden - och dessutom ett stort svart proletariet. Berkley är omgivet av stora industriområden.

John var collegestuderande, åtminstone sporadiskt. Han präglades av sin uppväxtmiljö och har senare gjort återkommande försök att tolka "vanliga", arbetande människors känslor och åsikter och att beskriva deras miljö. Han tog också starka intryck av den musik han hörde på de svarta radiostationerna. Rockhjältar som Chuck Berry, Carl Perkins och Bo Diddley kompletterades med bluesartister som B.B. King och Howlin' Wolf.

Blue Velvets gjorde en del inspelningar för det lokala skivbolaget Orchestra. Om dessa gavs ut vet jag ej. Den kända skivdebuten skedde inte förrän 1964. Killarna skickade in en demo-tejp till ett annat skivbolag, Fantasy. Några månader senare fick man reda på att den var ute som platta! och att bolaget döpt om gruppen till Golliwogs

På den tiden, i det läget, var sådant bara att svälja om man ville göra karriär. Det ville man. Under de kommande åren spelade gruppen in sju stycken singlar för Fantasy och underbolaget Scorpio. Under namnet Golliwogs!

Inspelningarna är nästan alla ofullständigt producerade och kännetecknas mer av spelglädje och entusiasm än av musikalisk skicklighet. Tom Fogerty sjöng på de första singlarna, som friskt blandade Beach Boys med Beatles och hela den engelska vågen. Bäst var "You came walking" och den Stones-influerade "You got nothing on me".

När John på fjärde singeln - "Brown-eyed girl" - tog över sången, blev också influenserna tuffare. "Girl" är starkt besläktad med Them's "Gloria" och "You better get it before it gets you" för tankarna till Animals. Båda är mycket bra och om ni tycker att "Brown-eyed girl" låter tätare och mer proffsig än Golliwogs övriga inspelningar, så beror det på att John själv spelar så gott som samtliga

instrument. Han var den ende i gruppen som vid den här tidpunkten verkligen behärskade de olika instrumenten.

Med gruppens två sista singlar, "Walking on the water" och "Porterville", börjar man ana den egna identitet som senare blommar ut i Creedence Clearwater Revival. Låtarna är inte kärlekssånger, som gruppens tidigare låtar varit, utan rakt berättande rocklåtar. Framdrivna av tungt och massivt gitarrspel och Johns nu nästintill perfekta rockröst. Helt i klass med Little Richard och John Lennon. Båda låtarna gjordes i nya versioner på Creedence första LP.

Golliwogs samtliga 14 inspelningar finns numera återutgivna på plattan "Pre-Creedence" (Fantasy) och den är väsentligt studiematerial för er som vill utforska Creedence från början. Gillar man den typ av amerikansk garage-rock som gjordes vid den tiden, är det dessutom en av de bästa plattorna inom den genren. Faktiskt.

Ungefär samtidigt som "Porterville" gavs ut, d v s i oktober 1967, såldes Fantasy på ruinens brant till Saul Zaentz, en av de anställda. Han trodde på Fogerty och hans grupp, köpte ny utrustning till den och lät Fogerty spela in på egna villkor. Samtidigt ägde namnbyte till Creedence Clearwater Revival rum.

Gruppens första inspelning blev en åtta minuter lång version av Dale Hawkins "Susie Q", som gjordes i en enda tagning! Strax efter spelade man in material för en hel LP. Om det berodde på att Creedence tidigare aktivt solidariserat sig med en strejk bland skivpratarna på en av San Franciscos radiostationer eller ej - det vet jag inte. Men när samma skivpratare sa upp sig och startade en egen station, då spelade man tejen med vad som skulle bli Creedence första LP flera gånger dagligen under en hel vecka!

När LP:n sedan kom ut var intresset redan stort för gruppen och singeln "Susie Q" - för övrigt samma en-tagnings-version - klättrade snabbt högt upp på försäljningslistorna. LP:n var åtminstone bitvis en förvarning om vilken perfekt liten rock-grupp man så småningom skulle bli.

Versioner av Wilson Picketts "Ninety-nine and a half" och Screamin' Jay Hawkins "I put a spell on you" gav prov på Fogertys mätteriella handlag med enkla gitarriff och hans sinne för dramatik och dynamik. "Susie Q" är bättre än t o m Stones version av samma låt och "Working man" är Fogertys första trevande försök att beskriva en jobbkilles situation: "...I was born on a Sunday...on Thursday I had me a job..."

Nästa LP-platta, "Bayou country", var trots att den innehöll en ganska ansträngd version av Little Richards "Good golly Miss Molly" betydligt jämnare. "Keep on chooglin'" var en scenfavorit som stod sig väl på platta, "Bootleg" och "Penthouse

pauper" var charmigt snusföruftiga moraliteter och både "Born on the Bayou" och "Proud Mary" var slagkraftiga melodier med rakt berättande texter. En slags 70-talets rockabilly, något som Fogerty skulle bli allt mer mästerlig på.

Fogerty ja, redan nu stod det klart att Creedence var synonymt med hans namn. Han skrev gruppens originallåtar, arrangerade, producerade, spelade gitarr och sjöng. De övriga gruppmedlemmarna var bara verktyg, och ganska otillräckliga sådana - Tom Fogertys kompgitarr är så gott som ohörbar och Cook och Cliffords rytmsektion jobbar väldigt stelt och fyrkantigt på gruppens flesta inspelningar.

"Green river" är också en jämn LP. Titellåten är naturromantik med - tack och lov för det! - viss dubbelmening, "Commotion" är i text och musik en bild av storstadens hets, "Bad moon rising" är effektiv politisk protest byggd på symbolik, "Wrote a song for everyone" har ett underbart Fogerty-solo, "Lodi" är redan en klassiker om den desillusionerade popgruppen som aldrig "slår igenom". Fogerty har nästan aldrig sjungit bättre än på "Lodi" och hans bildspråk är föredömligt rakt och samtidigt enormt levandegörande.

"Willy and the poor boys" var en besvikelse efter "Green river", både vad det gäller texternas clichéer och de tama, country-inspirerande musikinramningarna. "Down on the corner" är en fin melodi, men texten är pinsam. Det finns emellertid några höjdpunkter - "Fortunate son" sparkar mot de penninghungriga och de maktfullkomliga, "Don't look now" mot arbetsskygga fraseradikaler och "It came out of the sky" mot mänsklighetens allmänna vainsinne. Medan "Don't look now" är moraliserande, så är "Sky" en jåkligt rolig låt. Jag tror att Dylan skulle varit stolt över att ha komponerat den. Det är väl onödigt att påpeka att det dessutom är sagolik rockmusik...

Någon gång omkring utgivningen av "Proud Mary" började pressen kalla Creedence musik för "bayou-rock" och många fick för sig att gruppen hörde hemma i sydstaterna. På sätt och vis var det logiskt, för Fogerty hade alltid varit fascinerad av södern - musiken, kulturen, människorna och han hade en inställning till den som var ödmjuk och kanske något romantiserad. Det speglade sig naturligtvis i hans musik. Kanske allra mest på nästa LP, "Cosmo's factory".

"Factory" inleder med en pastisch av det klassiska SUN-soundet och går därifrån till kärleksfulla versioner av Elvis "My baby left me" och Roy Orbisons "Ooby Dooby". Bo Diddleys "Before you accuse me" och Marvin Gayes "I heard it through the grapevine" passar väl in i mönstret och av Fogertys egna låtar är "Lookin' out my backdoor" en vink om hur Buddy Holly skulle kunna låta idag och "Travelling band" en effektiv hyllning till Little Richard, en av Fogertys största influenser.

Här finns också en handfull av Fogertys bästa låtar. "Run through the jungle" förstärker den känsla av skräck som gjorde "Bad moon rising" så gripande, "Who'll stop the rain" är ett skrik på hjälp till förändring och "up around the bend" en maning till medverkan. Plattan slutar med "Long as I can see the light", en av Creedence musikaliskt mest fulländade låtar. Fogerty sjunger direkt från hjärtat och såväl hans pianospel som hans klagande saxsolo är lysande.

Så här långt hade samtliga deras plattor sålts i enorma upplagor och det var kanske det som gjorde att "seriösa" musikskribenter tog varje chans att racka ner på gruppen. Jefferson Airplane var ju gubevars "radikalare". Att killarna i Creedence aktivt stött bl a medborgarrättsrörelsen och indianernas kamp för människovärde och att man spelat gratis massvis med gånger till förmån för proteströrelsen mot Vietnamkriget - det blundade man för!

Fogerty kände sig tydligen pressad att "utveckla" sin musik, att bli mer "seriösa" musiker. Katastrofen "Pendulum" var ett faktum. LP:n saknade nästan helt Fogertys gitarrspel och istället fanns en mycket ansträngd, psykedelisk jazzlåt! "Molina" och "Hey tonight" är hyfsade låtar, men låter tama utan Fogertys gitarr. Övriga låtar saknar riktning och präglas av brist på verkligt engagemang. "Have you ever seen the rain" och "Hideaway" utgör plattans enda undantag. Båda är oemotståndliga melodier och innehåller fin sång.

Ännu sämre blev nästa platta - "Mardi Gras". Vid det laget hade Tom Fogerty lämnat gruppen och nu krävde Cook och Clifford att få spela in sina låtar med Creedence. Resultatet var en katastrof, som överträffade t o m fiaskot med "Pendulum".

Clifford och Cooks låtar visade att de båda var om möjligt ännu sämre sångare och kompositörer än vad dom var som rytmsektion. Det hjälpte inte ens att Fogerty spelade gitarr på deras låtar och av hans tre egna låtar är det bara en, "Someday never comes", som är värd att nämna. Det var slutet för Creedence Clearwater Revisited.

(Den dubbel-LP med live-inspelningar från Creedence europaturné 1971, som gavs ut efter gruppens upplösande är inte heller särskilt intressant, mer än som souvenir för dom som var där).

Efter splittringen har Tom Fogerty gjort några solo-plattor och Doug Clifford har gjort en. Alla är lika ointressanta. Betydligt roligare är då det projekt John Fogerty ägnade sig åt, Blue Ridge Rangers.

Under den pseudonymen spelade han in en LP med sina favoritlåtar, mestadels från country & western-facket. Han spelar själv alla instrument och i nästan samtliga fall lyckas han att överträffa originalversionerna, och det säger inte så lite när det handlar om låtar som Boddy Edwards "You're

CREEDENCE CLEARWATER REVIVAL - Fr v Doug Clifford, John Fogerty, Tom Fogerty och Stu Cook.

the reason", Hank Williams "Jambalaya", Jimmie Rodgers "California blues", Mel Tillis "I ain't never" och Merle Haggards "Today I started loving you again"...

Efter LP:n gav Fogerty ut två singlar - "You don't owe me" under samma pseudonym och "Comin' down the road" under sitt riktiga namn. Båda är handfasta låtar av klassiskt Creedence-snitt och väl värda att leta efter. De båda är nämligen de enda av Fogertys inspelningar, som inte getts ut på LP och är därför svåra att komma över idag. Samtliga Creedence LP och även Fogertys Blue Ridge Rangers-LP går fortfarande att få tag på, men vänta inte för länge! Skivbolagen brukar inte vara så pigga på att hålla gamla plattor i lager....

På en konflikt med skivbolaget blev det inga mer Fogerty-inspelningar efter "Comin down the road" (1973). Inte förrän i januari 1975 löstes konflikten och Fogerty började skriva låtar och spela in igen. I vintras kom så "John Fogerty". Den visade sig dess bättre vara värd den långa väntan, flera gånger om.

"John Fogerty" är LP:n som borde ha kommit efter "Cosmo's factory". Tio stycken täta, larmiga, själfyllda, dynamiska, perfekta rocklåtar. Spelade av ett sjusärdeles tufft och samspelt rockband - som visar sig vara Fogerty på samtliga instrument!

Redan från de första gitarrackorden i

"Rockin' all over the world" så förstår man att Fogerty hittat hem. Få av dagens artister förkroppsligar på samma sätt som han vad det där med rockmusik egentligen handlar om. Fogerty vet helt enkelt "hur det ska låta".

Soundet är för det mesta hårt, rått och gitarrdominerat. Såväl i komp som i korta, effektiva solon äger hans gitarrspel en direkthet och en känsla som slår hårt, mycket hårt.

Låtarna är, liksom under tiden med Creedence, täta och hårt sammanhållna. Det finns ingen plats för onödiga utsvävningar, men pauserna och andningshålerna spelar en central roll. Det är lika viktigt att veta vad man ska utelämna som vad man ska spela. En del av texterna känns tyvärr aningen flata och innehållslösa. Ändå var det här tveklöst en av förra årets i särklass bästa plattor, och det finns inget jag hellre vaknar varje morgon till än "Almost Saturday night"...

John Fogerty har vid ett tillfälle sagt att han "inte är en 70-talets PR-man för 50-talets musik". Ändå tror jag att han vill föra fram den musik som han själv älskar och som betytt så mycket för honom. Det säger mycket om hans insikter och hans talang att han förmår göra det på ett sätt som talar till dagens publik.

70-talets Chuck Berry, va'de'. Det står jag för.